

Priopćenje za medije

Luxembourg, 9. studenoga 2022.

Potporom EU-a rudarskim regijama ostvaren je slab napredak u klimatskoj tranziciji

Financijskom pomoću EU-a rudarskim regijama ostvaren je ograničen učinak i na zapošljavanje i na energetska tranziciju, stoji u izvješću koje je danas objavio Europski revizorski sud (Sud). Unatoč općem napretku ugljen je u nekoliko zemalja EU-a i dalje znatan izvor emisija stakleničkih plinova. Revizori stoga pozivaju na djelotvornu i učinkovitu primjenu novog Fonda za pravednu tranziciju u svrhu ublažavanja socioekonomskog učinka koji tranzicija prema klimatskoj neutralnosti ima na rudarske regije u EU-u.

Sektor ugljena u Europi posljednjih je desetljeća u stalnom padu. Za potporu socioekonomskoj i energetska tranziciji rudarskih regija bila su dostupna financijska sredstva u okviru kohezijske politike EU-a: u razdoblju 2014. – 2020. za sedam rudarskih regija obuhvaćenih revizijom izdvojeno je oko 12,5 milijardi eura. Iako se proizvodnja ugljena znatno smanjila, njegovo izgaranje 2019. i dalje je bilo odgovorno za 15 % emisija stakleničkih plinova u EU-u. U nedavnom zelenom planu EU-a postupno ukidanje upotrebe ugljena utvrđeno je ključnim za dostizanje klimatskih ciljnih vrijednosti za 2030. i postizanje klimatske neutralnosti do 2050. U okviru Fonda za pravednu tranziciju, koji je uspostavljen u lipnju 2021., u razdoblju 2021. – 2027. za regije i sektore koji su u najvećoj mjeri pogođeni tranzicijom prema klimatskoj neutralnosti stavlja se na raspolaganje iznos od 19,3 milijarde eura.

„U okviru Fonda za pravednu tranziciju, jedne od ključnih sastavnica zelenog plana EU-a, rudarskim regijama pruža se znatna količina dodatnih sredstava“, izjavio je Nikolaos Milionis, član Suda zadužen za ovu reviziju. „Europska komisija trebala bi se pobrinuti da se novcem EU-a podupire jasan put prema ostvarenju tranzicije s upotrebe ugljena uzimajući u obzir previranja na tržištu energenata nakon ruske invazije na Ukrajinu.“

Smanjenje proizvodnje ugljena neizbježno je dovelo do pada broja zaposlenika u tom sektoru. U nekim regijama, kao što su Lausitz (Njemačka) i Šleska (Poljska), smanjenja broja osoblja postignuta su prirodnim fluktuacijama zaposlenika i umirovljenjima, dok su u drugim regijama, primjerice u Moravsko-šleskoj (Češka), rudarska poduzeća morala otpustiti članove osoblja. Otpuštenim rudarima bilo je dostupno osposobljavanje financirano sredstvima EU-a, ali zbog

U ovom priopćenju za medije iznesene su glavne poruke tematskog izvješća Europskog revizorskog suda. Cjeloviti tekst izvješća dostupan je na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

nedostatka podataka o njihovu sudjelovanju revizori nisu mogli utvrditi jesu li rudarima ta osposobljavanja pomogla u pronalasku novih radnih mjesta. Revizori nisu primijetili ni da je u regijama koje su ispitali postojao znatan učinak na kapacitet za proizvodnju obnovljive energije. Ulaganjima u uštede energije financiranim sredstvima EU-a također je ostvaren skroman učinak ili ih nije bilo moguće kvantificirati.

Prije predlaganja uspostave Fonda za pravednu tranziciju, koji je usmjeren na regije i sektore pogođene u najvećoj mjeri, Europska komisija nije provela odgovarajuću analizu postignuća koja su u tim regijama ostvarena prethodnim financijskim sredstvima EU-a ili analizu preostalih potreba tih regija. Revizori posebice ističu da postoji rizik od toga da se financijska sredstva potroše, a da se tranzicija zapravo ne provede. Taj rizik povećava se zbog kratkog vremenskog okvira provedbe programa jer će se za većinu sredstava obveze morati preuzeti do kraja 2023. te će se ta sredstva morati iskoristiti do kraja 2026. Ruska invazija na Ukrajinu 2022. i njezini učinci na energetske tržište također bi mogli dovesti do kašnjenja u tranziciji s upotrebe ugljena.

Naposljetku, revizori su uočili da je u pojedinim zemljama EU-a domaći ugljen zamijenjen uvezenim ugljenom ili drugim fosilnim gorivima. Primjerice, Njemačka i Poljska znatno su povećale uvoz ugljena u posljednjih 15 godina. Zbog toga je ugljen i dalje znatan izvor emisija stakleničkih plinova, posebice u Poljskoj, Češkoj, Bugarskoj, Njemačkoj, Sloveniji i Rumunjskoj. Revizori su ujedno utvrdili da se emisijama metana iz zatvorenih ili napuštenih rudnika ugljena nije posvetila dovoljna pozornost.

Kontekst

Revizijom se pruža uvid u ulogu fondova EU-a u socioekonomskoj i energetskej tranziciji u regijama u kojima je industrija ugljena u padu. Pod „socioekonomskom i energetskej tranzicijom” rudarske regije podrazumijeva se proces preusmjeravanja gospodarstva kako bi se zamijenila radna mjesta izgubljena zbog postupnog prestanka upotrebe ugljena, ostvarile energetske uštede i prešlo na izvore energije koji su kompatibilni s klimatskim ciljevima EU-a.

Tematsko izvješće 22/2022 „Potpora EU-a rudarskim regijama – Ograničena usmjerenost na socioekonomsku i energetskej tranziciju” dostupno je na internetskim stranicama Suda (eca.europa.eu).

Kontakt za medije

Služba Suda za odnose s medijima: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – M: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547